

Spomienka na prof. MUDr. Ľudovíta Milana Jurgu, DrSc.

S hlbokým zármutkom sme prijali správu, že 28. októbra 2019 nás vo veku 76 rokov navždy opustil významný slovenský rádioterapeut, onkológ, vysokoškolský pedagóg prof. MUDr. Ľudovít Jurga, DrSc.

Prof. Jurga sa narodil 17. júla 1943 v Bratislave v rodine matematika, univerzitného profesora Františka Jurgu (1909–1963). V roku 1967 promoval na Lekárskej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (LF UPJŠ) v Košiciach. Popri štúdiu na tejto fakulte zároveň externe študoval na tamojšej prírodovedeckej fakulte fyziku a chémiu. Jeho výborné študijné výsledky boli ocenené aj tým, že už počas štúdia v roku 1966 bol vymenovaný za asistenta na katedru patofyziológie a experimentálnej patológie na košickej lekárskej fakulte.

Špecializáciu I. stupňa z rádioterapie získal v roku 1972, II. stupňa v roku 1976. V roku 1977 obhájil na vtedajšej Lekárskej fakulte UJEP v Brne dizertačnú prácu pod názvom „Význam enzýmových analýz v diagnostike a kontrole liečby pri kombinovanej terapii malígnych nádorov“ a bol mu udelený akademický titul kandidáta lekárskeho vied (CSc.). V roku 1979 bol na košickej lekárskej fakulte habilitovaný na docenta v odbore onkológia. V roku 1980 získal nadstavbovú špecializáciu z klinickej onkológie. Zavŕšením klinickej erudície prof. Jurgu bolo úspešné vykonanie medzinárodnej certifikovanej skúšky European Society for Medical Oncology (ESMO) pre klinických onkológov v roku 2002.

V roku 1996 inauguroval na Lekárskej fakulte Masarykovej univerzity v Brne a v roku 1997 bol vymenovaný prezidentom ČR Václavom Havlom za profesora v odbore rádiológia. V roku 2001 obhájil na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce (FZaSP) Trnavskej univerzity (TU) doktorskú dizertačnú prácu a získal vedeckú hodnosť doktora vied (DrSc.) v odbore verejné zdravotníctvo.

V rokoch 1967–1996 pôsobil na Rádiologickej klinike/Klinike rádioterapie a onkológie LF UPJŠ v Košiciach v rôznych funkciách (vedecký asistent, odborný asistent, docent, vedúci oddelenia, prednosta kliniky).

V rokoch 1996–2014 bol prof. Jurga prednostom Onkologickej kliniky FZaSP TU a Fakultnej nemocnice s poliklinikou Trnava. Z pôvodného rádioterapeutického oddelenia trnavskej nemocnice postupne vybudoval prosperujúcu onkologickú kliniku s veľmi dobrou kvalifikačnou štruktúrou, ktorá doteraz po-

skytuje v rekonštruovaných priestoroch modernú protinádorovú chemoterapiu, hormonálnu liečbu, bioterapiu a rádioterapiu nádorov.

V roku 1978 dostal cenu Slovenskej lekárskej spoločnosti (SLS) za vedecké práce publikované v časopise Neoplasma a v roku 1994 obdržal cenu SLS za publikačnú činnosť v oblasti chemoterapie. Vo svojich prácach sa venoval monitorovaniu priebehu protinádorovej liečby pomocou nádorových markerov, včasnej detekcii nádorovej invázie heparu a skeletu, monitorovaniu toxicity

kombinovanej terapie zhubných nádorov (kardiotoxicita, nefrotoxicita, hepatotoxicita, dreňová toxicita).

Prof. Jurga ako prvý v bývalej Českej a slovenskej federatívnej republike zostavil vlastný počítačový program ROCK III pre hodnotenie validity vyšetrení na základe metód rozhodovacej analýzy. Táto metóda bola bázou pre zostavenie tabulárnych prehľadov optimálnych a vhodných markerov a testov pre včasnú detekciu toxicity protinádorovej liečby. Tieto prehľady doplnil optimálnymi operačnými bodmi (cut-off points) markerov a testov, pri ktorých sú hodnoty senzitivity a špecificity v jednotlivých stratifikovaných skupinách chorých najvyššie. Súčasne sa venoval metódam optimalizácie kombinovanej rádioterapie. V tejto oblasti sa mu podarilo vytvoriť školu nadväzujúcu na tradíciu jeho pôvodného pracoviska obohatenú rozvínutím metód monitorovania nádorovej odpovede a toxicity liečby. Z poverenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky skúšal viaceré novšie cytostatiká, vrátane tzv. registračných triálov. Bol hlavným riešiteľom početných medzinárodných klinických štúdií. Úspešne riešil štyri výskumné úlohy štátneho plánu technického rozvoja v priamej nadväznosti na komplexný program „Zhubné novotvary“ v rámci Rady vzájomnej hospodárskej pomoci a tiež viaceré grantové úlohy Kultúrnej a edukačnej grantovej agentúry a Vedeckej grantovej agentúry Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

Študijné pobyty absolvoval na mnohých popredných pracoviskách v zahraničí, okrem iného na univerzitách v Londýne, Oxforde, Cambridgi, oso-

bitný prínos pre neho znamenal trojmesačný pobyt na National Cancer Institute v Miláne. Na domácich a medzinárodných konferenciách, sympóziách a kongresoch predniesol niekoľko stoviek vedeckých prednášok, z nich vyše 100 vyžiadanych.

V roku 1993 mu bola návrh Slovenskej onkologickej spoločnosti udelená bronzová medaila SLS. V roku 2003 sa stal jej čestným členom a bola mu na návrh Slovenskej spoločnosti radiačnej onkológie udelená strieborná medaila SLS, zároveň sa stal čestným členom Slovenskej chemoterapeutickej spoločnosti.

Bohatá je aj vedecká škola prof. Jurgu; vchoval 7 docentov, 3 kandidátov vied, 8 doktorandov.

Funkciu prodekanu FZaSP TU pre externé štúdium vykonával v rokoch 1997–2000 a 2005–2009. Bol taktiež prodekanom pre liečebno-preventívnu činnosť a styk s fakultnou nemocnicou, členom vedeckej rady FZaSP a členom vedeckej rady TU v Trnave.

V rokoch 2004–2007 bol aj prorektorom Vysoké školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave.

Dlhé roky pracoval v rôznych komisiách – pre obhajoby doktorských (DrSc.) dizertačných prác v odbore rádiológia a verejné zdravotníctvo, pôsobil aj ako hlavný odborník MZ SR pre rádioterapiu. Bol členom viacerých onkologických spoločností v Európe (ESMO) i v zámoří (American Society of Clinical Oncology), dlhé roky aktívne pôsobil ako člen redakčných rád viacerých odborných časopisov, napr. Klinickej onkológie a Acta chemotherapeutica.

Publikoval takmer 200 odborných a vedeckých prác s početnými vedec-

kými ohlasmi, z ktorých najvýznamnejšie boli rozsiahle knižné publikácie: Klinická onkológia a rádioterapia (2000) ocenená prémiou Literárneho fondu za vedeckú a odbornú literatúru a Klinická a radiačná onkológia založená na dôkazoch (2010), ktorých bol zostavovateľom.

V roku 2007 mu bola udelená zlatá medaila Vysoké školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety. V apríli 2012 udelil rektor TU prof. Jurgovi Cenu Antona Hajduka, v októbri 2013 dostal pamätnú medailu predsedu Trnavského samosprávneho kraja za prínos v oblasti onkologickej medicíny, zlatú medailu Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU a v máji 2016 mu rektor TU priznal titul emeritného profesora.

V spomienkach absolventov zostal prof. Jurga ako pedagóg zanieteny pre onkológiu, pri skúškach ako prísny, ale spravodlivý pedagóg.

Pevná viera v trvalé hodnoty, životný optimizmus a aktívne športovanie (kondičné posilňovanie, plávanie, cyklistika, tenis, lyžovanie) dopĺňané relaxačnými aktivitami ho sprevádzali po celý život.

Vážený pán profesor, milý Ľudo, chcem sa Ti v mene Tvojich bývalých spolupracovníkov, kolegov, priateľov nielen na Slovensku, ale i v českých zemiach a v neposlednom rade aj pacientov, ktorým si odovzdával kus seba, poďakovať a vysloviť presvedčenie, že ostaneš nadržal v našich spomienkach a srdciach.

Češť Tvojej pamiatke.

*prof. MUDr. Dalibor Ondruš, DrSc.
prednosta I. onkologickej kliniky
LF UK a OÚSA v Bratislave*